

On sekiz bin âlem üzerine

Fâtih Bey: “On sekiz bin âlem sözünden ne anlamalıyız?”

Cenâb-ı Hak bu hadsiz-hudutsuz kâinatı hadsiz, hesapsız âlemlerin iç içe bulunduğu bir gül goncası gibi yaratmıştır. Biz farkındayız veya değiliz; milyarlarca âlem birbiri içinde, birbirine yakın veya birbiriyle temas hâlinde. Meselâ ışık âlemi, harâret âlemi, hava âlemi, enerji âlemi, elektrik âlemi, cezbe âlemi, esîr âlemi, misâl âlemi ve berzâh âlemi birbiri içinde veya birbirine yakın bulunmalarına rağmen aralarında sürtüşme ve yer darlığı yoktur. Hepsi ihtilâlsiz küçük bir yerde bir arada bulunabilmektedirler. Pek geniş gaybî âlemlerin de bu yerkürede bir arada bulduklarını söylemek mümkündür. Hava âlemi ve su âlemi, insanlık âlemi ile iç içedir. Işığın geçmesine cam engel değildir. Röntgen şuaı, katı cisimlerden rahatlıkla geçebilmektedir. Demirin içine harâret akar; akla bilgi nûru nüfûz eder; melek rûhu engel tanımaz; elektriğin cereyânı akışkan maddelerden akar gider. Bu kesif şehâdet âleminde rûhânîler, cinnîler, melekler, insanlar, hayvanlar ve bitkiler âlemi ayrı ayrı şartlar içinde; ayrı ayrı âlemlerde; ama aynı kürede bir arada yaşayabilmektedirler.¹

“On sekiz bin âlem” tabiri İslâm literatürüne çokluktan kinâye olarak girmiştir. Yoksa sayı ile on sekiz bin adet âlem var demek değildir. Bu tabir genellikle tefsirlerde Fâtihâ Sûresindeki “Rabbi'l-Âlemîn” âyetinin tefsîrinde geçmekte; tefsirler, bu âyetteki “âlemîn”, yani “âlemler” lâfzını on sekiz bin sayısı ile ifade ederek, Cenâb-ı Hakk'ın böyle hadsiz âlemlerin Rabbi olduğunu ifâde etmeye çalışmaktadırlar.

Rakam üzerinde net ve sahîh bir nass olmadığından, rakama takılıp kalmamakta fayda vardır. Günümüzde artık rakamlar için sonsuzluk kavramını keşfeden Matematik İlmi, bizi, bu âyetin tefsîrinde de hiç olmazsa “sonsuz âlemlerin” var olduğu netîcesine götürmelidir. Nitekim Üstad Hazretleri (ra) bu âyetin tefsirinde; “Semâvatta binler âlem var; yıldızların bir kısmı, her biri birer âlem olabilir. Yerde de her bir cins mahlûkât, birer âlemdir; hattâ her bir insan dahî küçük bir âlemdir. ‘Rabbü'l-Âlemîn’ tabiri ise, ‘Doğrudan doğruya her âlem, Cenâb-ı Hakk'ın Rubûbiyetiyle idâre ve terbiye ve tedbîr edilir’ demektir”² diye beyan etmektedir.

Bu beyanı biraz açacak olursak; göklerdeki sadece günümüze kadar müşâhede edilebilen sekiz yüz milyon galakside bulunan katrilyonlarca dev yıldızın her birisini; yerdeki kuşlar, kurtlar, böcekler, sinekler, balıklar, bitkiler, ağaçlar dâhil

milyonlarca cins mahlûkâtın her birisini; ve nihâyet milyarlarca insanın her birisini birer âlem olarak kabul edecek olursak; yalnız şu cümlede bile sayısız âlemin varlığı üzerinde tefekkürümüzü yoğunlaştırmış oluruz.

Burada önemli olan, böyle sayısız âlemlerin her birisinin idâresinin, terbiyesinin ve tedbîrinin Cenâb-ı Hak tarafından tanzim edildiğini bilmemiz ve itikat etmemiz; yani tevhid inancını rencide edecek düşüncelere müdrikemizde ve zihnimizde yer vermememizdir.

Dipnotlar:

- 1- Mesnevî-i Nûriye, S. 118.
- 2- Mektubat, S. 316.